

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 218/2025-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného MST PARTNERS, s.r.o., Laurinská 3, Bratislava, proti postupu Správneho súdu v Bratislave (pôvodne Krajského súdu v Bratislave) v konaní vedenom pod sp. zn. BA-5S/178/2020 (predtým sp. zn. 5S/178/2020) takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Správneho súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. BA-5S/178/2020 (predtým Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 5S/178/2020) **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie **1 500 eur**, ktoré mu **je** Správny súd v Bratislave **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Správny súd v Bratislave **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **949,17 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevychováje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 218/2025-19 z 27. marca 2025 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľa, ktorou sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Správneho súdu v Bratislave (ďalej len „správny súd“) v konaní o správnej žalobe vedenom pod sp. zn. BA-5S/178/2020. Sťažovateľ tiež navrhuje, aby mu ústavný súd priznal finančné zadosťučinenie 7 500 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti, jej príloh a ostatného spisového materiálu vyplýva, že sťažovateľ 9. septembra 2020 podal na Krajskom súde v Bratislave [príslušnom na konanie do 31. mája 2023; (ďalej aj „krajský súd“)] správnu žalobu, ktorou sa ako opomenutý účastník domáha od žalovanej v 1. rade – [redacted] [redacted] [redacted] doručenia jej rozhodnutia [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] (ďalej len „rozhodnutie o povolení stavby“) a od žalovaného v 2. rade – [redacted] – doručenia rozhodnutia [redacted]

[redacted] (ďalej len „rozhodnutie o odvolaní“). Sťažovateľ ku skutkovému stavu veci uvádza, že žalovaný v 1. rade vydal rozhodnutie o povolení stavby, proti ktorému podali účastníci stavebného konania [redacted] [redacted] a [redacted] odvolanie, o ktorom rozhodol žalovaný v 2. rade tak, že ho zamietol a rozhodnutie o povolení stavby potvrdil. Je toho názoru, že žalované orgány verejnej správy s ním mali konať ako s účastníkom stavebného konania nielen s ohľadom na vzdialenosť a umiestnenie povoľovanej stavby od jeho nehnuteľností, ale aj s ohľadom na reálny faktický zásah stavby do jeho práva na pokojné užívanie majetku. Podľa jeho názoru obaja žalovaní mu protiprávne a účelovo znemožnili uplatnenie jeho práv ako účastníka administratívneho konania o povolenie stavby a tiež mu neboli doručované relevantné rozhodnutia o povolení stavby a o odvolaní.

2.1. Opíšuť chronologický priebeh napadnutého konania, sťažovateľ poukazuje na to, že žalovaný v 2. rade vo vyjadrení k správnej žalobe z 13. novembra 2020 nesúhlasil s prejednaním veci bez nariadenia pojednávania, na ktoré sťažovateľ reagoval vyjadrením doručeným krajskému súdu 17. decembra 2020. Krajský súd na žiadosť Krajskej prokuratúry v Bratislave jej 18. decembra 2020 zapožičal na vec sa vzťahujúci administratívny spis a rozhodnutia žalovaného v 2. rade. Sťažovateľ konajúcemu súdu 26. februára 2021 predložil dôkaz (audiovizuálny záznam) o negatívnom vplyve povolenej stavby na život občanov v jej blízkosti. Krajský súd 12. marca 2021 opakovane a pod hrozbou pokuty vyzval žalovanú v 1. rade na predloženie administratívneho spisu. Správna žaloba opomenutého účastníka podľa sťažovateľa patrí medzi bežnú agendu správneho súdu, o prieťahy v konaní sa sťažovateľ žiadnym spôsobom nepričinil, na výzvy súdu reagoval vždy včas a v určených lehotách. Tiež opakovane žiadal o urýchlenie napadnutého konania (3. novembra 2022, 20. februára 2024 a 6. novembra 2024).

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Poukazujúc na judikatúru ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k problematike zbytočných prieťahov, sťažovateľ zdôrazňuje, že napadnuté konanie nie je skončené ani po takmer piatich rokoch od podania správnej žaloby, vec nebola prejednaná ani na jedinom pojednávaní (o ktoré požiadal žalovaný v 2. rade, pozn.) a postup správneho súdu je do značnej miery neefektívny. K právnej a faktickej zložitosti veci uvádza, že správna žaloba opomenutého účastníka patrí medzi bežnú agendu správneho súdu, o prieťahy v konaní sa sťažovateľ žiadnym spôsobom nepričinil, na výzvy súdu reagoval vždy včas a v určených lehotách.

Tiež opakovane žiadal o urýchlenie napadnutého konania (3. novembra 2022, 20. februára 2024 a 6. novembra 2024). Právna neistota sťažovateľa teda pretrváva a je otázne, aký bude ďalší priebeh správneho konania v prípade, že žalobe sťažovateľa bude vyhovené.

III.

Vyjadrenie správneho súdu

4. Správny súd vo vyjadrení sa k obsahu ústavnej sťažnosti č. k. 1SprV/80/2025-11 z 13. marca 2025, o ktoré ho požiadal ústavný súd ešte vo fáze jej predbežného prerokovania [§ 56 ods. 6 vetou za bodkočiarkou zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)], tiež uviedol chronologický prehľad procesných úkonov realizovaných v napadnutom konaní a poukázal aj na stanovisko sudcu spravodajcu, ktorému bola vec pridelená 28. júna 2023. Sudca spravodajca uviedol, že v súdnom oddelení 6S je v súčasnosti celkovo viac ako 600 nerozhodnutých vecí, keď veci sťažovateľa predchádza viac ako 30 vecí a medzi prerozdelenými spismi prevzatými z Krajského súdu v Bratislave, Krajského súdu v Trnave a Krajského súdu v Nitre v senáte 6S boli aj také právne veci, ktoré bolo nevyhnutné vybavovať prednostne, keďže bol správnym žalobám v predmetných právnych veciach priznaný odkladný účinok. Predsedníčka správneho súdu poukázala na to, že správny súd má momentálne z celkového počtu 44 miest sudcov obsadených len 37 miest sudcov, z ktorých 33 je aktívnych, čo je výrazná personálna poddimenzovanosť, ktorá má nepochybne zásadný vplyv na rýchlosť konania. Doplnila tiež, že k 1. júnu 2023 správny súd prevzal 5766 nerozhodnutých vecí zo správnych kolégií Krajského súdu v Bratislave, Trnave a Nitre.

4.1. Správny súd po prijatí ústavnej sťažnosti sťažovateľa na ďalšie konanie písomným podaním z 1. apríla 2025 zotrval na svojom pôvodnom vyjadrení v celom rozsahu.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

5. Ústavný súd upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov konania a predloženého súdneho spisu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

6. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním vecí na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom znamenajúcim nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (napr. I. ÚS 32/2025, II. ÚS 10/2025, IV. ÚS 37/2025).

7. K povinnosti správneho súdu a jeho sudcu konať rýchle a hospodárne, vyplývajúcej z § 5 ods. 7 Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) v spojení s čl. 17 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ktorý je premietnutý aj do § 5 ods. 1 SSP, treba uviesť, že táto by už mala byť z rozhodnutí ústavného súdu správneho súdu dobre známa (pozri napr. II. ÚS 169/2024, I. ÚS 481/2024). Ústavný súd však znova na tomto mieste pripomína, že správny súd je povinný postupovať v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádzať zbytočným prietahom, konať hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania

účastníkov konania a iných osôb a určovať poradie jednotlivých procesných úkonov tak, aby konanie pred ním bolo rýchle a hospodárne (§ 5 ods. 7 SSP) a ak sa konanie začalo, postupovať v ňom i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie rozhodnutá (§ 103 ods. 1 prvej a druhej vety SSP).

8. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESĽP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa.

9. Pokiaľ ide o prvé kritérium – právna a faktická zložitosť a povaha veci – predmetom napadnutého konania je rozhodovanie o správnej žalobe opomenutého účastníka podľa § 179 SSP, keď podľa tvrdenia sťažovateľa sa s ním malo konať v administratívnom konaní o povolení stavby, resp. následne v odvolacom konaní. Na správnom súde sa tak domáha doručenia relevantných rozhodnutí orgánov verejnej správy (k tomu pozri bod 2 odôvodnenia tohto nálezu). Správna žaloba opomenutého účastníka nevykazuje ani právnu, ani skutkovú zložitosť a hoci je čiastočne odlišná od „bežného“ konania o všeobecnej správnej žalobe, nevyžaduje komplikované dokazovanie. Opodstatnenosť vydávania sa žalobcu za opomenutého účastníka zisťuje správny súd preskúmaním príslušného administratívneho spisu prípadne z vyjadrenia žalovaného; pre posúdenie tejto otázky nie je nevyhnutné vyžadovať vyjadrenia k žalobe aj od ostatných účastníkov administratívneho konania. Zložitosť veci nebola indikovaná ani správnym súdom. Predmet sporu nepatrí do kategórie prípadov, ktoré si v zmysle judikatúry ESĽP svojou povahou vyžadujú osobitnú rýchlosť konania.

10. V správaní sťažovateľa neboli zistené skutočnosti, ktoré by negatívne vplývali na celkovú dĺžku napadnutého konania a ktoré by bránili plynulosti postupu krajského súdu a následne správneho súdu.

11. K postupu správneho súdu možno konštatovať, že krajský súd od novembra 2020 do júna 2021 realizoval procesné úkony doručovania podľa § 105 – § 106 SSP a svoju aktivitu zdecimoval na opakované žiadosti o predloženie administratívneho spisu žalovaným 1. Plynulosť a rýchlosť postupu súdu v tejto fáze konania bola okrajovo ovplyvnená aj tým, že administratívny spis bol predmetom prieskumu prokurátora Krajskej prokuratúry v Bratislave na účel zváženia možnosti podania protestu prokurátora. Po prijatí rozhodnutia o vybavení protestu prokurátora (18. apríla 2023 krajský súd ostal nečinný až do prechodu súdnictva na správny súd a ani ten do podania ústavnej sťažnosti nevykonal žiadny procesný úkon smerujúci k právoplatnému skončeniu veci. Z uvedeného je možné konštatovať nečinnosť konajúceho súdu v trvaní tri a pol roka.

12. Ústavný súd uznáva, že dĺžka napadnutého konania bola ovplyvnená aj implementáciou tzv. súdnej mapy a s tým súvisiacou reorganizáciou súdnej sústavy spojenou s prechodom právomocí na správne súdy, ako i zmenou v osobe zákonného sudcu. Táto okolnosť však nie je objektívne spôsobilá v plnom rozsahu ospravedlniť také dlhé obdobia súvislej nečinnosti konajúceho súdu, ktoré mali za následok vznik zbytočných priet'ahov.

13. Ústavnému súdu je rovnako známe, že správny súd je v súčasnosti personálne poddimenzovaný a je mu známy aj vysoký počet nevybavených konaní, ktorý na správny súd prešiel v dôsledku reorganizácie súdnictva. Prieťahy v konaní však nemožno ospravedlniť všeobecne známou a stále pretrvávajúcou preťaženosťou sudcov; je totiž vecou štátu, aby organizoval svoje súdnictvo tak, aby princípy súdnictva zakotvené v ústave i dohovore boli rešpektované, a prípadné nedostatky v tomto smere nemôžu ísť na ťarchu občanov, ktorí od súdu právom očakávajú ochranu svojich práv v primeranej dobe. Nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté prieťahy, a to len v tom prípade, ak sa na tento účel prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote (porov. napr. I. ÚS 693/2024, IV. ÚS 385/2024).

14. Pri posudzovaní toho, či bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, ústavný súd neposudzuje subjektívnu zodpovednosť za prieťahy v danom spore, ale postup súdu, a teda nie to, či toto právo bolo porušené činnosťou (nečinnosťou), alebo postupom konkrétneho sudcu (I. ÚS 693/2023).

15. Ústavný súd preto s prihliadnutím na celkovú dobu trvania napadnutého konania, ako aj na dlhšie trvajúcu nečinnosť správneho (resp. krajského) súdu dospel k záveru, že v napadnutom konaní k zbytočným prieťahom došlo. Na tomto základe rozhodol, že postupom správneho súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

V.

Príkaz konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

16. Hoci vec sťažovateľa nie je právoplatne skončená, ústavný súd nedoplnil jeho ochranu aj o uloženie príkazu vo veci konať bez zbytočných prieťahov podľa čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde, pretože sťažovateľ sa tejto ochrany v ústavnej sťažnosti nedomáhal (pozri § 45 zákona o ústavnom súde). Absencia takého návrhu na rozhodnutia tak vylučuje možnosť ústavného súdu pozitívne ovplyvniť rýchlosť postupu správneho súdu, ktorý vo veci zatiaľ nerozhodol.

17. Sťažovateľ žiada, aby mu bolo priznané primerané finančné zadosťučinenie 7 500 eur. Ústavný súd vzhľadom na okolnosti posudzovanej veci, majúcej na zreteli, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je zmiernenie ujmy pocítovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, nie získanie iného majetkového prospechu, vychádzajúc zo zásad spravodlivosti aplikovaných EŠLP (čl. 41 dohovoru), ako aj výšky priznávaného finančného zadosťučinenia v aktuálnych rozsudkoch proti Slovenskej republike (za roky 2023 a 2024), považoval za primerané priznať sťažovateľovi finančné zadosťučinenie 1 500 eur (bod 2 výroku tohto nálezu). Vo zvyšku požadovaného primeraného finančného zadosťučinenia ústavnej sťažnosti sťažovateľa nevyhovelo (bod 4 výroku tohto nálezu).

18. Pri ustálení sumy finančného zadosťučinenia priznaného sťažovateľovi ústavný súd prihliadal primárne na celkovú dĺžku napadnutého konania, nečinnosť a neefektívnu činnosť krajského súdu

i správneho súdu, pričom súčasne zohľadnil aj enormnú zaťaženosť a personálnu poddimenzovanosť správneho súdu po jeho vzniku hraničiacu so schopnosťou zabezpečiť v relevantnom čase jeho riadny chod [porov. I. ÚS 693/2024, IV. ÚS 471/2012 (ZNaU č. 29/2013)].

VI.

Trovy konania

19. Ústavný súd sťažovateľovi priznal náhradu trov právneho zastúpenia 949,17 eur (bod 3 výroku tohto nálezu) podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

20. Pri vyčíslení náhrady trov konania ústavný súd vychádzal z § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Advokátovi patrí náhrada trov konania za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2025 (prevzatie, príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti) v hodnote 2 x 371 eur a režijný paušál 2 x 14, 84 eur, t. j. spolu 771,68 eur. Ústavný súd priznanú odmenu zvýšil o 23 % DPH, ktorej je právna zástupkyňa sťažovateľa platiteľom (§ 18 ods. 3 vyhlášky), priznaná náhrada tak predstavuje sumu celkom 949,17 eur.

21. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je správny súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označenej v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 23. apríla 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu